

نوشته از بصیر دهراد

بحران ویروس کرونا، از تجارب و آموزه ها امروز تا پیشگیری های فردا ها

بروز و شیوع ویروس کرونا در مدت بیش از سه ماه جوانب مختلفه زنده گی اجتماعی، اقتصادی جامعه بشری را با شدت بی سابقه متأثر و آسیب پذیر ساخته است. ویروس کرونا با سرعت سرسام آور بیشتر از به چهار ملیون انسان را در 206 کشور جهان به خطرات صحتی تا سطح مرگ میر مواجه ساخت، بحران های اجتماعی و اقتصادی را درکشور ها شدت بی سابقه بخشید و یک حالت ترس، تشویش، اضطراب و عدم اطمینان نسبت روز ها و هفته های پیشرو را به وجود آورد. گوئی جهان در حالت اضطراری وقوع یک جنگ جهانی بدون تعریف قرار دارد.

بروز و شیوع ویروس کورونا را میتوان یک آسیب طبیعی نامید ولی نقش انسان ها، موسسات علمی و تحقیقاتی، دولت ها و جامعه جهانی میتوانند با اشتباهات انسانی ناشی از عدم وضاحت در مسئولیت مبنی بر جدی گرفتن، عدم موجودیت قواعد نورماتیوی در اتخاذ تدابیر سنجیده شده و به موقع و عدم استفاده از فرصت زمانی، بزرگترین فاجعه انسانی را در کره خاکی ما به وجود بیاورند. مرتبط به بروز و شیوع ویروس کورونا، عدم توافقنامه ها در سطح بین المللی مبنی بر تبادل معلومات های علمی و تحقیقاتی بخاطر پیشبینی و جلوگیری از خطرات احتمالی بشری، الزامیت دولت ها و جامعه جهانی، مسائلی گرهی اند که درس ها و آموزه های جدید و مهم را به نسل بشر، سازمانها، دولت ها و جامعه جهانی ارائه نموده است که حفاظت و بقای نسل بشر بدان گره خورده اند. البته دو اصل حقوقی در بررسی مسأله ویروس کورونا قابل بحث و درک است، یکی ایجاد خطر ناشی از یک "فاجعه طبیعی و خارج از اراده" مطرح است و دومی وقوع "حالات غیر قابل پیشبینی".

تجربه شیوع سریع کرونا نشان داد که چگونه جوامع ملی و بین المللی در یک شرایط غیر قابل پیشبینی و غیر قابل جلوگیری میتوانند قرار گیرند که در مدت کوتاه:

- ویروس با اثرات کثیرالجوانب آن با سرعت غیر قابل تصور در سطح جهانی فراگیر میگردد،
- سرحدات کشور ها بین یکدیگر مسدود میگردد،
- روابط اجتماعی در بین مردمان از قریه، شهر تا کشور قطع میگردد،

- انسانها از ترس ، واهمه و عدم اطمینان نسبت به آینده به بازار های مواد اولیه یورش میبرند و دوکانها و فروشگاه ها خالی میشوند،

- موسسات تولیدی اعم از دولتی و سکتور خصوصی بسته و ورشکست میگردند،

- بیش از 20 فیصد نفوس فعال جامعه به لشکر بیکاران اضافه میشوند و میزان فقر ناشی از بیکاری دامنگیر میلیون ها خانواده در سطح جهان میگردد.

- تجارت بین کشور ها در عرصه بین المللی شدیدن آسیب می بیند.

- ترانسپورت هوایی و کانال های انتقال مواد اولیه که صریعن میتوانند داخل عملیات رسانیدن کمک ها کردند، تقریبن به صفر تقرب مینماید،

- عدم مواد کافی وقایوی و حفاظتی برای جلوگیری از مبتلا شدن به امراض و ویروس های خطرناک جهان را به بحران صحت جسمانی مواجه و موسسات بین المللی را در وضعیت فوق العاده ، خارج از اراده و کنترل قرار میدهد،

- تبلیغ ذهنیت های ناشی از عقب مانده گی اجتماعی و پیشداوری های خلاف علوم و تجارب معاصر در میان مردمان عمیقن مذهبی میزان خطرات ابتلا و مرگ و میر را بالا میبرد،

- سود جویان حریص با احتکار و سودجویی بیشتر در حالت بحران، خوف و وحشت از بروز بحران را شدید تر و عمیق تر میسازند و دهها مسائل دیگر که درواضع کنونی ناشی از بروز، شیوع و ابتلای ویروس کرونا تجربه گردیدند و درس های جدید را به نسل بشر ارائه داده است.

با در نظر داشت تجارب و درس های ناشی از آن باید به چند اصل زیرین دقت و توجه نمود تا کدام اقدامات در سطح جوامع ملی و بین المللی میتوانند، زمینه های پیشگیری و جلوگیری از مصائب یاد شده بالا مورد نتیجه گیری، بررسی و تعمق قرار گیرند و در مورد کدام اقدامات ضروری را باید روی دست گرفت.

مهرمیت مسأله در آن است که چه تدانیر و عملکرد های ضروری باید طرح ریزی و مورد تطبیق قرار داده شوند که جامعه جهانی و دولتها بتوانند در حالات مشابه به وضع کنونی ، به موقع و با تدابیر قانونی ، اقتصادی و اجتماعی نایل گردند.

- مقدم ترین و ضروری ترین مسأله تدویر یک کنفرانس بین المللی بخاطر بررسیها، نتیجه گیریها و اقدامات پیشگیرانه و الزامیت دول در سهمگیری بدون قید و شرط شان در این اقدامات، در یک سند کنوانسیون تدوین گردد.

از آنجائیکه ماده 12 کنوانسیون بین المللی سال 1966 نیویارک حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی یکسان دولت های عضو را بحیث حق بشری دانسته و تأکید نموده که همه افراد حق یکسان دارند تا از صحت جسمانی و روانی برخوردار باشد، ولی حالات غیر قابل پیشبینی مانند بروز و شیوع امراض مانند کورونا پیشبینی نشده است و دولت ها و جامعه جهانی ملزم به رعایت تدابیر عاجل، همکاری بین المللی و ارائه کمک های ضروری به موقع نشده است . در حالیکه تجربه کنونی کرونا ضروت تکمیل این موافقتنامه را در چوکات یک ضمیمه جدید متبازرو ضروری میسازد.

- با در نظر داشت اینکه بالاثر شیوع سریع کرونا در مدت سه ماه دهها میلیون کارگر به لشکر بیکاران و تهیدستان در بیشترین کشور ها عرض وجود نمود، ده ها هزار موسسات تولیدی به خطر ورشکست شدن مواجه گردیدند و اقتصاد کشور ها مواجه به بحران غیر قابل پیشبینی گردید، ضرورت تصویب ضمیمه ها در قوانین کار و کارگر و کنوانسیون های بین المللی مربوطه بخاطر پیشبینی و پیشگیری از آسیب های آنی ناشی از شیوع امراض ساری و خطر ناک در عرصه های مختلف اقتصادی ملی و بین المللی ، ضروری به نظر میرسد.

- از اینکه جهان کنونی با پیشرفت سریع در عرصه تکنیک، ترانسپورت، تکنالوژی مدرن و سبیرنتیک در یک روابط نزدیک و سریع قرار دارد، منجمله ترانسپورت هوایی و آبی انکشاف بزرگ و قابل اهمیت را کسب نموده است، ایجاب توافقتنامه های جدید را ضروری میسازد تا در صورت بسته شدن سرحدات، انتقال مواد ضروری و خدمات با وسایل ترانسپورت هوایی و آبی به سرعت داخل عملیات عاجل شده بتوانند.

- بروز و شیوع کرونا را میتوان در ردیف آفت های طبعی حساب نمود، ولی نقش انسانها، نهاد های علمی و تحقیقاتی عرصه خدمات صحی در سرعت و یا جلوگیری از شیوع ویروس های مانند کورونا باید قوین اثر بخش باشد. اشتباهات، عدم برخورد محتاطانه و عوامل و اهداف دیگر که زنده گی افراد بشر را در سطح ملی و بین المللی به خطر اندازد، باید از زوایای حقوق بین المللی مورد بررسی قرار گرفته، دولت ها باید در چهارچوب موافقتنامه های بین المللی تعهدات دولت ها، منجمله دولت های که با بلند ترین امکانات مالی و تکنیک پیشرفته مجهز اند، مکلف به ارائه معلوماتهای قبلی از چنین پروژه ها، مانند ساخت واکسین ها گردند. نظر به اثرات منفی و خطرناک مانند ویروس کورونا، باید دول زیربند به مانند کنوانسیون ها و موافقتنامه های بین المللی مربوط به استفاده از انرژی اتمی، تعهدات شان را در قالب یک کنوانسیون جدید تدوین نمایند تا الزامیت دول مشخص و قابل تطبیق باشد. مهم است تا نهاد های بین المللی مانند سازمان صحی جهان باید صلاحیت دسترسی به معلوماتهای امنیتی و مصئونتی مبنی بر پروژه های تحقیقاتی صحت و قایعوی را داشته باشد.

- همه دولت ها و موسسات بین المللی برای پیشگیری از بحرانات اقتصادی ناشی از کمبود مواد اولیه باید به امکانات مواد ریزرفی برای مدت زمان که تدابیر عاجل جلوگیری از شیوع ویروس های مانند کورونا، رویدست گرفته میشوند، دسترسی داشته باشند.

- از آنجائیکه در مراحل بحران اقتصادی و یا تهدید به چنین بحرانات جرایم احتکار بخاط منفعت غیر مشروع میتواند، حق حیات گروه های مردم مانند فقرا و سایر تهیدستان را به مخاطره جدی قرار دهد، باید این چنین جرایم در سطح ملی و بین المللی بحیث جنایت ضد بشری و ضد امنیت ملی در قوانین ملی و کنوانسیونهای مجازاتی بین المللی قابل پیش بینی گردند.

- داشتن دین و مذهب حق بشری جامعه بشری است و حرمت، رعایت آن در اکثریت قوانین کشور ها و کنوانسیون بین المللی حقوق بشر تسجیل یافته اند، ولی تبلیغات مذهبی نهاد ها و یا رهبران دینی و مذهبی درحالات بحرانات که در فوق از آن تذکر داده شده است، باعث تشویق، تحریک انسانها در ایجاد موانع از تدابیر پیشگیری از شیوع ویروس های خطر ناک و کشنده مینمایند، متکی بر قوانین مجازاتی مورد تعقیب عدلی و قضائی قرار گیرند.